

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.185/2021/6.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a meghatalmazott1 meghatalmazott (Cím4) által képviselt **Felperes1** (Cím15.) **felperesnek** a dr. Csaplás Terézia egyéni ügyvéd (cím17) által képviselt **Alperes1** (Cím2) **alperes** ellen munkaviszony jogellenes megszüntetése és jogkövetkezményei iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 33.M.70.102/2020/69. számú ítélete ellen az alperes által 70. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részében a rendkívüli munkavégzésért járó díjazás, munkaszüneti napon végzett munka ellenértéke, vasárnapi munkavégzés ellenértéke, heti pihenőnapon végzett munka ellenértéke tekintetében helybenhagyja, a sérelemdíj vonatkozásában megváltoztatja és a keresetet elutasítja, az elsőfokú perköltség és az eljárási illeték tekintetében megváltoztatja és az alperesnek fizetendő perköltség összegét 181.500 (száznegyvenegyezer-ötszáz) forintra felemeli, az alperes által fizetendő eljárási illeték összegét 103.407 (százháromezer-négyszázhet) forintra leszállítja, az állam által viselt eljárási illeték összegét 200.731 (kettőszázezer-hétszázharmincegy) forintra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 720 (hétszázhusz) forint másodfokú perköltséget. Kötelezi az alperest, hogy az állam javára – külön felhívásra – fizessen meg 124.282 (százhuszonnégyezer-kettőszáznyolcvankettő) forint fellebbezési illetéket, 7.933 (hétezer-kilencszázharminchárom) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam visel.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

[1] A felperes 2017. szeptember 12. napjától állt az alperes alkalmazásában határozatlan idejű munkaviszonyban eladó munkakörben. A munkaszerződés szerint a felperes munkaideje napi 6, heti 30 óra volt, munkavégzésének helye egy virágüzlet volt. A felperes részére átadott tájékoztató szerint a felperes négyhavi munkaidőkeretben került foglalkoztatásra, ténylegesen azonban munkaidőkeretet az alperes nem alkalmazott.

[2] A felperes heti öt vagy hat napot dolgozott, a heti pihenőnapja a kedd volt, azonban kéthetente kedden és kéthetente vasárnap dolgozott. A felperes munkaideje az üzlet nyitvatartásához igazodott, amely hétköznapi 8:00-18:00 óráig, szombaton 8:00-15:00 óráig, vasárnap 8:00-13:00 óráig volt nyitva. Januárban 8:00-16:00 óráig volt nyitva az üzlet. A ténylegesen ledolgozott munkaidőt a munkavállalók egy naptárba jegyezték be, ezen kívül vezettek egy jelenléti ívet, amely nem a ténylegesen ledolgozott munkaidőt tartalmazta. A felperes 2017. november 1. napján, 2018. március 30. napján (nagypéntek), 2018. április 1. napján (húsvétvasárnap) és 2018. május 20. napján (pünkösdszombat) munkát végzett. Az alperes a felperes munkaviszonyának fennállása alatt rendkívüli munkavégzésért, heti pihenőnapon végzett munkáért, vasárnap és munkaszüneti napon végzett munkáért járó ellenértéket nem fizetett a felperes részére.

[3] Az alperes 2018. augusztus 7-én a felperes munkaviszonyát azonnali hatályú felmondással megszüntette. A felperes 2018. augusztus 10-én a testvérével és édesanyjával együtt megjelent a munkavégzés helyén és kérte az alperest, hogy a holmijait az öltözőben összeszedhesse. Az alperes nem engedte be az öltözőbe a holmijaiért, hanem egy zsákban kihozta azokat. Amikor a felperes átnézte a holmijait közölte, hogy a cipője és 80.000.- forintja hiányzik, ezért tanú3 bement az öltözőbe, majd a felperes utána ment, hogy átnézzék, maradt-e még valamilyen holmija és kivette az öltözőszekrényből a cipőjét. Mivel nem találta meg a felperes a 80.000.- forintot, kihívta a rendőrséget. Az eljáró rendőr kérte a felperest, hogy a zsákban lévő holmijait öntse ki a földre az eladótérben és nézze át, hogy nem maradt-e benne a pénze. A felperes nem találta meg a pénzét, közben néhány vásárló bejött az üzletbe.

[4] Az alperes 25 kg-os kiszerelésből 1 kg-os kiszerelésbe csomagolta a tápot és azt a raktárban tárolta. Amikor a felperes megjelent 2018. augusztus 10-én a munkahelyén, akkor az alperes azt mondta a felperesnek, hogy mielőtt a hátizsákkal a hátán elment volna, bement a raktárba és azt nem tudja, hogy ott mit csinált, de utána kiment és eltűntek 1 kg-os kiszerelésben a tápok.

Kereset és ellenkérelem

[5] A felperes keresetében a jogellenes munkaviszony megszüntetés jogkövetkezményért elsődlegesen 147.682.- forint távolléti díj, 664.567.- forint elmaradt jövedelem címén járó kártérítés, 26.596.- forint egészségügyi szolgáltatási járulék és kamatai, másodlagosan 180.500.- forint felmondási időre járó távolléti díj megfizetését kérte. Ezen túlmenően 115.986.- forint utazási költségtérítés, 258.071.- forint alapbér különbözet,

108.469.- forint szabadságmegváltás, 27.277.- forint szabadságkülönbözet, rendkívüli munkavégzésért járó díjazás címén 701.171.- forint alapbér, 331.873.- forint bérpótlék és kamatai, munkaszüneti napon végzett munka ellentételezéseként 39.309.- forint alapbér, 73.832.- forint bérpótlék és kamatai, vasárnapi munkavégzés folytán 164.208.- forint alapbér, 234.349.- forint bérpótlék és kamatai, heti pihenőnapon végzett munka ellenértékeként 252.776.- forint alapbér, 241.371.- forint bérpótlék és kamatai, 80.000.- forint vagyoni kár, valamint 100.000.- forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[6] Rendkívüli munkavégzés, heti pihenőnapon, vasárnapi napon, munkaszüneti napon alapuló munkavégzésre tekintettel előterjesztett kereseti kérelme kapcsán előadta, hogy ténylegesen nem a munkaszerződésben meghatározott részmunkaidőben, hanem az üzlet nyitvatartási idejében dolgozott, a teljes nyitvatartási idő alatt, kéthetente vasárnap is. A ténylegesen ledolgozott munkaidőt egy naptárban vezették, emellett naponta két jelenléti ívet, egy délelőtti és egy délutáni jelenléti ívet írtak alá.

[7] A sérelemdíj körében arra hivatkozott, hogy azzal, hogy a rendőrök a vevők között a munkatársai előtt pakoltatták ki a felperessel a zsákba összedobált személyes tárgyait annak érdekében, hátha előkerül az eltűnt pénz, sérült a becsülete és a jóhírve. Arra is hivatkozott, hogy az alperes úgy vizsgálta át a személyes tárgyait, hogy arra nem adott engedélyt, mellyel megsértette a személyes adatok védelmét.

[8] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozásképpen előadta, hogy a felperes foglalkoztatása négyhavi munkaidőkeretben történt, ezért a munkaidőbeosztása nem volt minden nap azonos. Az üzlet nyitvatartása is változó volt, januárban vasárnaponként zárva voltak. A felperes nem bizonyította, hogy ténylegesen nem a bérszámfejtés adataival egyezően dolgozott. Azzal, hogy a felperes jogfenntartás nélkül aláírta a bérjegyzékeket, az abban foglalt adatok helyességét elismerte. Előadta, hogy a felperes 2018. július 8-án és 22-én valóban végzett munkát vasárnapi napon, azonban négy nappal több szabadságot vett ki, így a munkáltató a felperesnek megfelelő szabadidőt biztosította. Állította, hogy a felperes munkaszüneti napon nem végzett munkát.

[9] A sérelemdíj iránti kereset elutasítását kérte, mely vonatkozásban előadta, hogy a munkáltató nem köteles lehetővé tenni, hogy a munkaviszony megszűnését követően a munkavállaló egyedül, kíséret nélkül tartózkodjon a helyiségeiben. A felperes saját magatartása miatt került sor a rendőri intézkedésre és az általa kényelmetlennek tartott eseményekre. Az alperes nem követett el szabálytalan adatkezelést.

Az elsőfokú bíróság döntése

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 115.986.- forint utazási költségterítés, 11.772.- forint szabadságmegváltás, 809.598.- forint rendkívüli munkavégzésre

járó díjazás, 59.980.- forint munkaszüneti napon végzett munka ellenértéke, 311.482.- forint vasárnapi munkavégzés ellenértéke, 397.552.- forint heti pihenőnapon végzett munka ellenértékének megfizetésére, valamint ezen összegek után járó kamatok és 100.000.- forint sérelemdíj megfizetésére. Az ezt meghaladó keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 176.000.- forint perköltséget, az alperest terhelő eljárási illeték összegét 109.490.- forintban határozta meg azzal, hogy 194.648.- forint illetéket az állam visel.

[11] A határozat indokolása szerint alaptalan az azonnali hatályú felmondás jogellenességének jogkövetkezményei, az alapbérkülönbözet, a szabadságra járó távolléti díjkülönbözet, a vagyoni kár iránti kereset, a szabadságmegváltás iránti kereset részben alapos. A munkaidővel kapcsolatos kereseti kérelmek körében az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban Pp.) 265. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte a rendkívüli munkavégzés, munkaszüneti napon végzett munka, vasárnapi munkavégzés és heti pihenőnapon végzett munka ellenértéke iránti kereseti kérelem jogalapjának és összecszerűségének bizonyítása. E körben utalt a Pp. 265. § (2) bekezdésére, mely a bizonyítási szükséghelyzet szabályait határozza meg. Az elsőfokú bíróság a becsatolt bérjegyzékek és az alperes bérszámfejtését végző könyvelő tanúvallomása alapján megállapította, hogy a felperes a tájékoztatóban foglaltakkal ellentétben nem négyhavi munkaidőkeretben dolgozott: a bérjegyzékek alapján az alperes a ledolgozott munkaidőt nem négyhavi munkaidőkeret átlagában vette figyelembe, valamint a könyvelő is úgy nyilatkozott, hogy „munkaidőkeretről beszéltünk, de aztán általános munkarend alapján voltak foglalkoztatva a munkavállalók”. Erre tekintettel a felperes által teljesített rendkívüli munkavégzés mértékét az általános munkarend szerinti törvényes munkaidő mértékéhez képest kellett megállapítani és utalt a Kúria Mfv.II.10.268/2016/4. számú határozatára. Így azon szombati pihenőnapokra, amikor a felperes vasárnap vagy kedden munkát végzett, rendkívüli munkavégzésért járó bérpótlék is megillette, amely napokon pedig az alperes heti két pihenőnapot biztosított a felperes részére és úgy végzett a felperes munkát szombaton, akkor a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 143. § (2) bekezdés a) pontja alapján csak a munkaidőbeosztás szerinti napi munkaidőt meghaladóan elrendelt rendkívüli munkaidő, azaz a napi hat órát meghaladó munkavégzés minősült rendkívüli munkavégzésnek. A felperes a rendkívüli munkavégzést, a munkaszüneti napon végzett munka, a vasárnapi munkavégzés és heti pihenőnapon végzett munka tényét a jelenléti ívekkel és a naptárbejegyzésekkel kívánta bizonyítani. Az elsőfokú bíróság a Pp. 265. § (3) bekezdése alapján az alperes terhére értékelte, hogy a ledolgozott munkaidő bizonyítására nem csatolta a jelenléti íveket és a naptárbejegyzéseket, ezért a bíróság a felperes kereseti kérelme alapján állapította meg, hogy mely napokon milyen időtartamban végzett rendkívüli munkát, munkaszüneti napon, vasárnap és heti pihenőnapon munkát. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások alapján megállapította, hogy a naptár volt az, ami a ténylegesen ledolgozott munkaidőt tartalmazta. A felek egyezően adták elő, hogy a bolt hétköznapi 8:00-18:00-ig tartott nyitva, kivéve január hónapban. A becsatolt tanúvallomások nem támasztották alá az alperes azon állítását, hogy a felperes délelőtt vagy délután dolgozott volna. Az alperes elismerte, hogy ha a felperes egész nap dolgozott, akkor hétköznapi 8-18 óráig tartott a munkaideje. A felperes által becsatolt naptárbejegyzések igazolták a felperes azon állítását, hogy szombaton 8-15 óráig, vasárnap 8-13 óráig dolgozott. Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a felperes nem dolgozott volna 2017. december 9-én és 2018. március 29-én, mert aznap sem szabadságon, sem betegállományban nem volt a felperes, jelenléti ív nem áll rendelkezésre, önmagában az sms-ek, azok tartalma és időpontja sem igazolja az alperesi tényállítást. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság 539.729.- forint

alapbér és 269.869.- forint bérpótlék, összesen 809.598.- forint kifizetésére kötelezte az alperest rendkívüli munkavégzés címén, az ezt meghaladó keresetet elutasította.

[12] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a munkaszüneti napon történt munkavégzéseket a tanúvallomások alátámasztották. A tanúk elmondták, hogy munkaszüneti napokon az üzlet nyitva volt és dolgoztak. A tanúk csak arra nem emlékeztek, hogy mikor dolgoztak együtt a felperessel. Tekintettel arra, hogy az alperes nem csatolta a naptárbejegyzéseket és a jelenléti íveket, amelyekből ez megállapítható lett volna, az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmében szereplő tényállításokkal egyezően állapította meg, hogy a felperes mely munkaszüneti napokon milyen időtartamban dolgozott. A munkaszüneti napon történő munkavégzésre tekintettel az elsőfokú bíróság összesen 59.980.- forint bérpótlék megfizetésére kötelezte az alperest, megállapította, hogy a felperest alapbér erre az időre nem illeti meg, ezért a megítélt pótlékot meghaladóan a munkaszüneti napra előterjesztett díjazás iránti keresetet elutasította.

[13] tanúl tanúvallomása alátámasztotta a felperes vasárnapi munkavégzésre járó díjazás iránti keresetét, mivel úgy nyilatkozott, hogy kéthetente váltották egymást vasárnap a felperessel. Mivel a felperes nem munkaidőkeretben került foglalkoztatásra, ezért a munkáltató a heti pihenőidő általános szabályainak alkalmazását nem mellőzhette, vagyis a heti két pihenőnap egyikének minden héten vasárnapra kellett esnie (Kúria Mfv.II.10.268/2016/4.). Mivel a felperes kéthetente vasárnap, a heti pihenőnapján rendkívüli munkaidőben végzett munkát, helyette másik heti pihenőnapot az alperes nem biztosított, ezért az Mt. 143. § (4) bekezdése alapján a felperest 100%-os bérpótlék illette meg. Az elsőfokú bíróság a vasárnapi munkavégzés ellenértékét 311.482.- forintban ítélte meg, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[14] A pihenőnapra munkavégzés iránti kérelem kapcsán az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a felperessel egyezően adta elő, hogy a felperesnek kedd volt az egyik pihenőnapja és maga is úgy nyilatkozott, hogy a felperes heti öt vagy hat napot dolgozott, melyet tanú tanúvallomása is igazolt. Tekintettel arra, hogy az alperes nem csatolta a jelenléti íveket és a naptárbejegyzéseket, ezért az elsőfokú bíróság a felperes heti pihenőnapjait és a ledolgozott munkaidőt a felperes kereseti kérelmével egyezően állapította meg és a keddi pihenőnapokra 198.776.- forint alapbér és ugyanilyen összegű bérpótlék, összesen 397.552.- forint kifizetésére kötelezte az alperest, az ezt meghaladó keresetet elutasította.

[15] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj iránti kereset kapcsán megállapította, hogy alaptalanul hivatkozott a felperes az eljáró rendőr eljárására, mivel az nem állt okozati összefüggésben az alperes magatartásával. Ugyancsak alaptalanul hivatkozott a felperes a személyes adatok sérelmére, a felperes személyes holmijai nem minősülnek adatnak, ezért az alperes jogellenes adatkezelést nem valósított meg. Az nem jelent személyiségi jogsérelmet, hogy a felperes holmijait egy zsákba rakta az alperes, miként az sem, hogy a felperes a munkaviszonya megszüntetését követően csak kísérettel szedhette volna össze a személyes tárgyait. Ugyanakkor értékelte, hogy az alperes a személyes meghallgatásakor úgy

nyilatkozott, hogy „azt mondtam a felperesnek, hogy a raktárból hiányzott a táp, és jeleztem neki, hogy a hátizsákkal a hátán mielőtt elment volna, bement a raktárba és nem tudom ott mit csinált és utána kiment és eltűntek 1 kg-os kiszerezésben a tápok”. Az alperes úgy nyilatkozott, hogy ezt jelezte a felperesnek, de nem gyanúsította meg. A felperes édesanyjának tanúvallomása is alátámasztotta a felperes állítását. Az elsőfokú bíróság szerint önmagában az alperes nyilatkozata arra utalt, hogy a felperes vitte el a tápot, ez pedig megvalósítja a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésében szabályozott jóhírnév sérelmét. Ezért az elsőfokú bíróság alaposnak ítélte a felperes 100.000.- forint sérelemdíj iránti követelését.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[16] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását a rendkívüli munkavégzésért járó díj, a munkaszüneti napon végzett munka ellenértéke, a heti pihenőnapon végzett munka ellenértéke címén megítélt összegek, valamint a 100.000.- forint sérelemdíj tekintetében, melyekkel kapcsolatban kérte – tartalma szerint – a kereset elutasítását. A vasárnapi munkavégzés ellenértéke címén megítélt összeg leszállítását kérte 25.925.- forintra. Kérte továbbá a részére járó perköltség felemelését 275.000.- forintra és az általa fizetendő illeték összegének csökkentését 9.220.- forintra. Ezen túlmenően részletfizetés engedélyezését kérte havi 100.000 forintos részletekre arra hivatkozással, hogy a felperes javára megítélt összeg egyösszegű megfizetése a COVID járványban meggyengült vállalkozását pénzügyi szempontból ellehetetlenítene. Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti az Mt. 103.§ (1) bekezdését, a Pp. 342.§ (1) bekezdését, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:43.§-át, 2:45.§ (1) bekezdését és a 2:52.§ (1) bekezdését.

[17] Hivatkozott arra, hogy a perben a felperest terhelte a rendkívüli munkavégzés, munkaszüneti napon végzett munka, vasárnapi munkavégzés és heti pihenőnapon végzett munka és annak időtartama bizonyítása, mely bizonyítási kötelezettségnek a felperes nem tett eleget. Tény, hogy a jelenléti ívek a munkáltatónál nem voltak fellelhetők, a felperes által csatolt naptárbejegyzések pedig csak a 2018. június 18-tól 2018. július 28. napjáig tartó időszakra vonatkoztak. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor ebben a körben a felperes egyoldalú, nem bizonyított előadása alapján állapította meg a tényeket, mivel a felperes állításait a tanúk nem igazolták. A munkaidőre vonatkozó munkáltatói nyilvántartás hiánya nem vezethet arra, hogy a munkavállaló egyoldalú, nem bizonyított állítását fogadja el a bíróság ítélezése alapjául. A felperes saját munkaidőnyilvántartását a munkáltatóval nem igazoltatta. A felperes a jogviszonya megszűnéséig nem élt rendkívüli munkavégzés, munkaszüneti napon végzett munka, vasárnapi munkavégzés és heti pihenőnapon végzett munka jogcímén igénnyel, ebből következik, hogy ilyen megalapozott igénye nem is volt a felperesnek.

[18] Hivatkozott arra, hogy az Mt. 103. § (1) bekezdése szerinti munkaközi szünet a munkavállaló munkaidejébe nem számít bele és erre az időre munkabérre sem jogosult. Így elsődlegesen a teljes elutasítást kérte, másodlagosan kérte a kötelező munkaközi szünetek időtartamával korrigált időtartam és elszámolás alapján megállapítani a fizetendő összegeket.

Ezen túlmenően arra hivatkozott, hogy az üzlet nyitvatartása változó volt, csak márciustól júliusig volt nyitva az üzlet hétköznapi 8:00-18:00-ig, mert január kivételével 8:00-17:00-ig volt nyitva, januárban 8:00-16:00-ig. Ugyancsak változott a szombati és vasárnapi nyitvatartás ideje.

[19] A rendkívüli munkavégzés körében előadta, hogy a felperes heti pihenőnapja kedd volt, így szombaton dolgozta le a „szabadnapját”. 2018. január 5-9-ig és 22-26-ig szabadságon volt, így beleesett a 10-e és a 13-a is a szabadságba, nem jelent meg a munkahelyén ezeken a napokon. 2018. június 18-a és 19-e a naptárbejegyzésből is megállapíthatóan a szabadnapja volt, így 23-án rendes munkavégzés történt a részéről.

[20] A munkaszüneti napra jár díjazás kapcsán elsődlegesen arra hivatkozott, hogy csak az általa felsorolt napokon volt nyitva, ezért a kereset alaptalan. Másodlagosan a munkaközi szünetekkel korrigált időtartamra kérte leszállítani a megítélt összegeket.

[21] A vasárnapi napon történő munkavégzés kapcsán elsődlegesen a megítélt összeg 25.925 forintba történő leszállítását kérte, másodlagosan a munkaközi szünetekkel korrigált összegre. Előadta, hogy 2018. januárjában és februárjában az üzlet zárva volt, így vasárnap sem dolgozott a felperes. Elismerte, hogy 2018. május 6-án egy napra 7-19 óráig nyitva volt az üzlet az anyák napja miatt, a ledolgozott munkaidő 11,15 óra a munkaközi szünet miatt, erre 11.563.- forint alapbér és 5.781.- forint bérpótlék illeti meg a felperest. A 2018. június 24-én a felperes által benyújtott naptári bejegyzésben azon a héten hétfőn és kedden (18-án és 19-én) nem dolgozott, így arra a vasárnapra nem jár bérpótlék. A felperes pihenőnapja a kedd volt, amennyiben ez a felperes állítása szerint nem volt kiadva, így heti 13 napokat dolgozott volna napi 10 órában, mely teljességgel lehetetlen. A tanúvallomások is azt igazolják, hogy a szabadnapokat mindig megkapták a munkavállalók. Egy esetben történt csak ez másként, még hozzá 2018. július 17-én, mely napra a felperest 9.490.- forint alapbér és ugyanilyen összegű bérpótlék illeti meg.

[22] A pihenőnapi munkavégzés körében előadta, hogy a felperes a heti pihenőnapjain nem dolgozott, amit a meghallgatott tanúvallomások is alátámasztottak.

[23] Az elsőfokú bíróság ítélete a sérelemdíj körében a Pp. 342. § (1) bekezdésébe ütközik, mivel a felperes nem jelölte meg a sérelemdíj iránti igényének alapjaként a táp eltűnésével kapcsolatos alperesi megjegyzést, ezért az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos rendelkezése a kereseti kérelmen túlterjeszkedett. A sérelemdíj megalapozottságát az elsőfokú bíróság a tárgyaláson elhangzott alperesi nyilatkozat alapján fogadta el, „míg a perben a kereset előterjesztését megelőzően elhangzottak fogadhatók el az ítélezés alapjául”. Előadta, hogy nem gyanúsította meg a felperest és ezzel nem sértette meg a jóhírét. Méltánytalan, hogy ő fizessen sérelemdíjat a felperesnek, amikor a felperes őt, mint munkáltatót vádolta meg alaptalanul 80.000.- forint elvételével.

[24] A perköltség és az illeték tekintetében jogszabálysértésre nem hivatkozott, csak a fellebbezés kedvező elbírálásában bízva kérte azok összegét megváltoztatni.

[25] A felperes fellebbezési ellenkérelmet – felhívás ellenére – nem terjesztett elő.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[26] A fellebbezés – az alábbiak szerint – megalapozatlan.

[27] A Pp. 370.§ (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak.

[28] A Pp. 371. § (1) bekezdés a) és d) pontjai szerint a fellebbezésben – a beadványra vonatkozó alaki kellékek mellett – fel kell tüntetni a fellebbezéssel támadott ítélet számát, valamint az ítéletnek a fellebbezéssel támadott rendelkezését vagy részét, határozott kérelmet arra, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül, és azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbező a fellebbezését alapítja, kivéve, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének korlátait a fél által megjelölt jogszabálysértések szabják meg (BDT2019. 4084.). Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a fellebbezésben előadott jogszabálysértések alapján vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét.

[29] Helytállóan hivatkozott arra az alperes fellebbezésében, hogy a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett bizonyítania a perben jelentős tényeket, így azt, hogy rendkívüli munkát végzett, heti pihenőnapon, munkaszüneti napon, valamint vasárnap dolgozott. Ezt az elsőfokú bíróság is megállapította az ítéletében. Az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget és az, hogy nem voltak fellelhetőek a jelenléti ívek, nem járhat azzal a jogkövetkezménnyel, hogy az elsőfokú bíróság a felperes nyilatkozatát fogadja el valósnak.

[30] A másodfokú bíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy az Mt. 134. § (1) bekezdése alapján a munkáltató jogszabályi kötelezettsége a munka- és pihenőidő, a munkaidőn belül a rendes és rendkívüli munkaidő, a szabadság naprakész nyilvántartása. Az Mt. 134. § (1) bekezdése szerint a munkáltató nyilvántartja – egyebek mellett – a rendes és a

rendkívüli munkaidőt, a szabadságot. A (2) bekezdés szerint a nyilvántartásból naprakészen megállapíthatónak kell lennie a teljesített rendes és rendkívüli munkaidő kezdő és befejező időpontjának is. A bírói gyakorlat szerint a munkaidő-nyilvántartásnak meg kell felelnie a hitelesség, ellenőrizhetőség és naprakészség elvének (Kúria Mfv.II.10.363/2015/4.). A munkaidő-nyilvántartás vezetésének garanciális jelenősége van, amennyiben ezzel biztosítható a munkavállaló testi és lelki egészségét biztosító munkaidőre vonatkozó védelmi szabályok betartása. Erre tekintettel a korábbi bírói gyakorlat a munkaidő-nyilvántartás elmulasztásakor a munkaidő tartamát, illetve a rendkívüli munkavégzést egyéb bizonyítékok alapján, közvetett bizonyítékok értékelésével mérlegeléssel rendelte megállapítani (EBH2009. 1986., BH2009. 120.).

[31] A felperes már a keresetlevélben kérte az alperes kötelezését a jelenléti ívek bemutatására, aki azt arra hivatkozással nem teljesítette, hogy azokat ugyan vezette, „de a vállalkozás iratai között jelenleg nem találja, sajnos eltűntek 2019. júliusában”. Ezért az elsőfokú bíróság a bizonyítási szükséghelyzet szabályait hívta fel. A másodfokú bíróság szerint azonban alkalmazandó a Pp. 522. § (1) bekezdés a) pontja, mely szerint munkaügyi perben a munkáltatónak kell bizonyítania a kollektív szerződés, az igény elbírálásához szükséges belső szabályzatok, utasítások és a jogvita eldöntéséhez szükséges, a munkáltató működési körében keletkezett okiratok tartalmát. A másodfokú bíróság szerint egyértelműen e körbe tartozik a jelenléti ív is, mert az a munkáltató működési körében keletkezett okirat, melynek naprakész vezetését törvény írja elő. A hivatkozott jogszabályhelyhez fűzött miniszteri indokolás egyértelművé teszi, hogy a szabály bevezetésének célja „a per eldöntéséhez szükséges információ munkáltatói monopóliumának megtörése”. „Az új szabályok, melyek a munkáltatónak konkrét bizonyítási kötelezettséget írnak elő, az eljárás jogszerű megalapozásán – és gyorsításán – túlmenően a bíróságnak egyértelmű lehetőséget adnak arra, hogy a bizonyítatlanság következményét a munkáltatóra hárítva a munkáltatót kötelezze a munkajogi igény elbírálásához szükséges okiratok, nyilvántartások, számítások csatolására.,, Így bár a kereset alapjául szolgáló perben jelentős tényeket (rendkívüli munkavégzés, vasárnapi, pihenőnap, munkaszüneti napi munkavégzés iránti díjazásra jogosultság) a felperesnek kellett bizonyítania, az alperesnek is volt bizonyítási kötelezettsége, mégpedig az, hogy mely napokon, mettől meddig dolgozott a felperes rendes és rendkívüli munkaidőben, illetve mikor vette ki a szabadságát. Ezt az alperes meghatározni nem tudta, csak a felperes által aláírt bérjegyzékre hivatkozott, mely hiteles és naprakész, ellenőrzésre alkalmas munkaidőnyilvántartásnak nem tekinthető. A nem vitatott peradatok szerint az alperes jelenléti ívet a bíróság felhívására a teljes peresített időszak vonatkozásában egyáltalán nem tudott csatolni, melynek tényét az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte az alperes terhére.

[32] Lényeges, hogy az alperes fellebbezésével szemben az elsőfokú bíróság nem kizárólag a felperes egyoldalú előadása alapján állapította meg a felperes munkarendjét és munkaidőbeosztását, a tényleges munkavégzése idejét, hanem széleskörű tanúbizonyítást folytatott le, a tanúvallomásokat ütköztette, és figyelembe vette az egyéb bizonyítékokat, így a felperes által csatolt naptárt és jelenléti ív/munkaidő-beosztás részletet is. tanú1, tanú6 és tanú7 tanúvallomása teljes mértékben igazolta a felperes azon előadását, hogy nem a munkaszerződése szerinti részmunkaidőben, hanem a bolt nyitvatartási idejében dolgozott, vasárnap felváltva dolgoztak a munkavállalók, a felperes is öt vagy hat napot dolgozott a héten.

[33] Az alperes ugyan fellebbezésében hivatkozott az ítélet tényállásától eltérő nyitvatartási időkre, de e vonatkozásban jogszabálysértést nem jelölt meg és a fellebbezési kérelmét sem erre tekintettel határozta meg. Megjegyzendő, hogy az elsőfokú eljárásban ezen nyitvatartási időkre csak részben, a vasárnapi munkavégzés tekintetében hivatkozott, de ott is eltérően, mint a fellebbezésben. Ezért a fellebbezésben tett új tényállításait, mint a Pp. 373.§ (2) bekezdésében meghatározott tiltott keresetváltoztatásokat, a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta. Az elsőfokú bíróság a bolt nyitvatartási idejére is részletes és alapos bizonyítást folytatott le. Tény, hogy a nyitvatartási idők változóak voltak, melyet az elsőfokú bíróság is megállapított és a felperes is ennek figyelembevételével számolta ki követelését. Az alperes a felperes által a keresetmódosításában részletesen kimunkált, egyes napokra vonatkozó nyitvatartási időket az elsőfokú eljárásban nem vitatta. Az elsőfokú eljárásban az alperes személyes meghallgatásakor maga is úgy nyilatkozott, hogy hétköznap 8-18:00 óráig volt nyitva az üzlet, és ha a felperes egész nap dolgozott, így dolgozott (33.M.70.102/2020/20. számú jegyzőkönyv). A hétköznapi nyitvatartásra tehát a felek egyező előadása állt rendelkezésre, melyet az elsőfokú bíróság a Pp. 266.§ (1) bekezdése alapján helytállóan fogadott el valósnak. Az alperes fellebbezésben előadott tényállítása a februári vasárnapi nyitvatartásra nem egyezik azzal, amit az elsőfokú eljárásban előadott, mert ott arra hivatkozott, 2019. februárjában nem voltak zárva vasárnap, csak egyedül az alperes dolgozott aznap. A felperes fellebbezési hivatkozásait bizonyítékokkal nem támasztotta alá és jogszabálysértésre sem hivatkozott.

[34] Az elsőfokú bíróság a Pp. 279.§ (1) bekezdése szerint eljárva a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapította meg. Mindezek alapján megalapozottan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes rendkívüli munkavégzést teljesített, meghatározott vasárnapokon, munkaszüneti napokon és a heti pihenőnapjai egy részén is dolgozott. Az alperes fellebbezése a meghallgatott tanúvallomásokra vonatkozó és azok értékelésére vonatkozó vitátást egyáltalán nem tartalmaz.

[35] Megalapozatlanul hivatkozott arra a felperes, hogy önmagában abból a tényből, hogy a munkaviszonya megszűnéséig a munkavállaló nem élt igénnyel a munkáltatóval szemben, az következne, hogy ilyen megalapozott igénye nem is volt a felperesnek. A felperes igényét a három éves elévülési időn belül jogszerűen érvényesíthette. A munkaviszony egzisztenciálisan függő, hierarchikus jogviszony, amely a munkavállaló és családja mindennapi megélhetését biztosítja. Önmagában abból, hogy a munkavállaló a munkaviszony ideje alatt – esetlegesen az alperes retorziójától tartva – igényérvényesítéssel nem lépett fel, nem következik, hogy igénye megalapozatlan. Ez a következtetés nemcsak a munkajog, de az egyéb jogágak vonatkozásában is teljességgel megalapozatlan. Ugyancsak nem hivatkozhat az alperes arra, hogy a felperes irreálisan sokat dolgozott, ez ugyanis jogilag nem értékelhető, továbbá a felperes munkaidejét maga az alperes osztotta be.

[36] Az elsőfokú eljárásban a munkaközi szünet időtartamára és annak a munkaidőből való levonásának szükségességére az alperes nem hivatkozott, ezért ez a másodfokú eljárásban meg nem engedett új tényállítás volt, melyet a Pp. 373. § (2) bekezdése tilt. A Pp. 199.§ (2) bekezdés b) pontja szerint az ellenkérelem érdemi részében - ha azzal a fél a perben védekezni kíván - fel kell tüntetni a keresetlevél érdemi részében előadottakra vonatkozó vitató és cáfoló nyilatkozatokat, a védekezést - ideértve az anyagi jogi kifogást is - megalapozó tényeket és az azokat alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékokat, illetve bizonyítási indítványokat az e törvényben meghatározott módon. Az alperes az ellenkérelmében nem hivatkozott arra, hogy a munkaközi szünet a munkaidőbe nem számít bele, de erre vonatkozó ellenkérelem-változtatást sem terjesztett elő. A Pp. 373. § (1) bekezdése tiltja a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során az ellenkérelem megváltoztatását. A Pp. 373.§ (2) bekezdése csak szigorú és garanciális korlátokkal engedi a fellebbezésben új tény állítását, mely feltételeknek az alperes fellebbezése nem felelt meg. Erre tekintettel a másodfokú bíróság a meg nem engedett új tény állítást nem vizsgálta.

[37] A szombati napokra vonatkozó számítást az alperes alaptalanul támadta fellebbezésében. Az elsőfokú ítélet indokolásából kitűnik, hogy az elsőfokú bíróság külön ítélte meg a szombati munkavégzést akkor, amikor a felperes vasárnap vagy kedden munkát végzett, és akkor, amikor az alperes biztosította a heti két pihenőnapot, mert ebben az esetben csak a munkaidőbeosztás szerinti napi munkaidőt meghaladóan elrendelt rendkívüli munkaidő, azaz a napi hat órát meghaladó munkavégzés minősült rendkívüli munkavégzésnek.

[38] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes munkaidőkeret helyett általános munkarendet alkalmazott, melynek folytán a felperest heti két pihenőnap illette meg, melyekből azonban az elsőfokú bíróság megállapításával szemben nem hetente, hanem havonta egynek vasárnapra kellett esnie. Az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott a Kúria Mfv.II.10.268/2016/4. számú döntésére, mert az a régi Mt., az 1992. évi XXII. törvény 124.§ (1) bekezdése alapján született. Ezzel szemben a hatályos Mt. 105.§ (4) bekezdése arról rendelkezik, hogy havonta legalább egy heti pihenőnapot - a 101. § (1) bekezdés f) pont kivételével - vasárnapra kell beosztani. A meghallgatott tanúvallomások és az egyéb bizonyítékok igazolták, hogy a felperes vasárnapokon már a munkaszerződése szerinti munkaórákon túl dolgozott, azaz rendkívüli munkát végzett, valamint nem minden héten kapta meg a heti két pihenőnapját, az alperes maga is azt állította, hogy a felperesnek a vasárnap a pihenőnapja volt. Erre tekintettel az alperes vasárnapi munkavégzés díjazására vonatkozó fellebbezési hivatkozása is alaptalan. Az általános munkarend folytán a felperest a vasárnapi munkavégzésre az Mt. 140.§ (1) bekezdés a) és b) pontja, valamint a 101.§ (1) bekezdés i) pontja alapján megillette a bérpótlék.

[39] Az alperes az elsőfokú eljárásban maga sem hivatkozott arra, hogy a felperes 2018. január 5-9-ig szabadságon lett volna, a felek egyezően adták elő, hogy január 8-12-ig volt a felperes szabadságon, melyet a becsatolt szabadságkérelem is igazol és ezt állapította meg az elsőfokú bíróság is az ítéleti tényállásban. A felperes január 10-ére nem érvényesített igényt, csak 13-ára, amikor nem volt szabadságon. A felperes június 23-ára a munkaszerződésben szereplő munkaidőn felüli egy órára érvényesített rendkívüli

munkavégzés iránti díjazást, ez megfelelt a perbeli tényadatoknak és a bizonyítási eljárás anyagának.

[40] Alapos az alperes fellebbezése a sérelemdíj tekintetében, mert azon tények és jogalap, jogállítás, melyre az elsőfokú bíróság a sérelemdíjat megítélte, kereseti kérelemként nem került előterjesztésre. A Pp. 170.§ (2) bekezdése szerint a keresetlevél érdemi részében fel kell tüntetni: a bíróság döntésére irányuló határozott kereseti kérelmet, az érvényesíteni kívánt jogot a jogalap megjelölése útján, az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet megalapozó tényeket, az érvényesíteni kívánt jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti összefüggés levezetésére vonatkozó jogi érvelést, és a tényállításokat alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékokat, bizonyítási indítványokat az e törvényben meghatározott módon. A Pp. háromtagú pertárgy fogalma megköveteli, hogy a felperes keresetlevelében jelölje meg, hogy milyen jogalapon, milyen tények alapján, milyen ítéleti rendelkezést kér a bíróságtól. A felperes 100.000 forint sérelemdíj iránti keresetét arra hivatkozással terjesztette elő, hogy az alperes megsértette a személyes adatai védelmére vonatkozó előírásokat, amikor a személyes tárgyait átvizsgálta és kipakolta, és erre nézve terjesztett elő bizonyítási indítványokat. Ugyan becsület és jóhírnév sérelmére is hivatkozott, de csak azzal összefüggésben, hogy amikor jelezte a munkáltatónak, hogy 80.000 forintja hiányzott és nem találták meg, rendőrt hívott, akik a vásárlók előtt pakoltatták ki vele a zsákját. Sem a keresetlevelében, sem a keresetmódosításaiban nem hivatkozott érvényesíteni kívánt jogként jóhírnév sérelmére azon tényállítás kapcsán, hogy az alperes lopással vádolta meg és erre tekintettel nem is kért sérelemdíjat. A felperes az utolsó perfelvételi tárgyaláson (33.M.70.102/2020/41.) az alperes ezen megnyilvánulását is sérelmezte a személyes előadásában, erre vonatkozó keresete azonban nem volt, illet sem a perfelvétel lezárása előtt, sem utána nem terjesztett elő. Így e tekintetben az elsőfokú bíróság szabályszerű kereset nélkül folytatta le a bizonyítást és ítélte meg a sérelemdíjat, melyet a felperes más jogalapon és más kereseti tényelőadás alapján érvényesített, de azt az elsőfokú bíróság alaptalannak találta. A Pp. 2.§ (1)-(2) bekezdései előírják, hogy a felek szabadon rendelkeznek perbe vitt jogaikkal. A bíróság - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A Pp. 342.§ (1) és (3) bekezdései szerint az érdemi döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, az ellenkérelmen és a beszámítási kérelmen. Törvény eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított. Az elsőfokú bíróság fenti eljárása így megsértette a Pp. 2.§-ában szabályozott rendelkezési elvet és a 342.§ (1) bekezdésében szabályozott kereseti kérelemhez kötöttség, túlterjeszkedés tilalmának elvét, melyre helytállóan hivatkozott az alperes fellebbezésében. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a sérelemdíj vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[41] A bírói gyakorlat szerint, ha a fél az ítélethozatal után, de még a jogerőre emelkedés előtt terjeszt elő részletfizetés iránti kérelmet, azt a Pp. 110. § (3) bekezdése alapján az ítélet elleni fellebbezésnek kell tekinteni. Az alperes a teljesítési határidő kapcsán jogszabálysértésre nem hivatkozott, a megállapított teljesítési idő megfelel a Pp. 344.§ (1) bekezdésének, a (2) bekezdés alkalmazására utaló körülmény sem az elsőfokú, sem a fellebbezési eljárásban nem merült fel. Önmagában a koronavírus miatti pénzügyi nehézségek, mint általános és konkrétumok nélküli hivatkozás, nem alapozza meg a jogszabálynak megfelelően meghatározott teljesítési határidő részletfizetésre változtatását. A másodfokú bíróság egyúttal azonban tájékoztatja a felperest, hogy a Pp. 344.§ (3) bekezdése

alapján a határozat jogerőre emelkedése után az elsőfokon eljáró bíróságtól kérheti a részletekben történő teljesítés engedélyezését.

[42] Az alperes a perköltség és az illeték megváltoztatását a fellebbezés eredményességre tekintettel kérte, jogszabálysértést nem jelölt meg. Az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság a sérelemdíjra vonatkozó részében megváltoztatta és a keresetet elutasította, a részbeni elutasításra tekintettel a másodfokú bíróság a perköltségre és az illetékre vonatkozó rendelkezést is megváltoztatta. Az elsőfokú eljárásban a pertárgyérték 5.068.970 forint volt, a felperes a fellebbezés alapján 1.706.370 forintban lett pernyertes, ezért a felperesi pernyertesség-pervesztesség aránya 34-66%-ra változott. Erre tekintettel az alperest 181.500 (275.000x0,66) forint elsőfokú perköltség illette meg, figyelemmel arra, hogy a felperes perköltség igényt nem érvényesített. Az alperes 103.407 forint eljárási illeték megfizetésére köteles a Pp. 102.§ (1) bekezdése alapján, míg a munkavállalói költségkedvezményben részesült felperest terhelő 200.731 forint eljárási illetéket a Pp. 95.§ (1) bekezdése alapján a Magyar Állam viseli.

[43] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elmaradt munkabér követelés tekintetében helybenhagyta, a sérelemdíj tekintetében megváltoztatta és a keresetet elutasította, a perköltség és az illeték vonatkozásában pedig a fentiek szerint megváltoztatta.

Záró rész

[44] A fellebbezési eljárásban a pertárgyérték 1.652.687 forint volt, melyből az alperes pernyertes lett 100.000 forintban, mely 6%-os pernyertességet jelent. Másodfokú perköltségként az alperest a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján – figyelemmel a tárgyaláson kívüli elbírálásra és a fellebbezés, valamint a hiánypótlás előterjesztésére – 12.000 forint illette volna meg, melynek 6%-ra jogosult a Pp. 83.§ (2) bekezdése alapján, mely 720 forint. A felperes a másodfokú eljárásban perköltséget nem számított fel.

[45] Az alperes köteles a tárgyi költségfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére a pervesztessége arányában (94%), melynek folytán 124.282 forint fellebbezés illeték megfizetésére köteles az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46.§ (1) bekezdése és a Pp. 102.§ (1) bekezdése alapján. A felperes terhén jelentkező 7.933 forint fellebbezési illetéket a Pp. 95.§ (1) bekezdése alapján a Magyar Állam viseli.

[46] A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 376.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[47] Az ítélet elleni fellebbezést a Pp. 365.§ (2) bekezdése kizárja.
Budapest, 2021. november 11.

dr. Vajas Sándor s.k.
dr. Kovács Edit s.k.
a tanács elnöke
bíró

dr. Kulisity Mária s.k.

előadó bíró